فیش منبر

موضوع:

شرح دعای روز هجدهم

بیداری سحرگاهان و نورانیت قلب

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

شرح دعای روزهای رمضان‌المبارک

سی نغمه از رمضان

متن دعا:

اللَّهُمَّ نَبِّهْنِی فِیهِ لِبَرَکَاتِ أَسْحَارِهِ وَ نَوِّرْ فِیهِ قَلْبِی بِضِیَاءِ أَنْوَارِهِ وَ خُذْ بِکُلِّ أَعْضَائِی إِلَی اتِّبَاعِ آثَارِهِ بِنُورِکَ یَا مُنَوِّرَ قُلُوبِ الْعَارِفِینَ.

ترجمه:

خدایا! در این روز مرا برای درک برکات سحرهایش بیدار و آگاه کن، و دلم را به پرتو انوارش روشنی بخش، و تمام اعضای بدنم را به پیروی از آثارش به کار گیر؛ به حق نورت ای روشنی‌بخش دل‌های عارفان.

مقدمه و ایجاد انگیزه: عبادتی که قیمت ندارد!

گاهی وارد فروشگاهی می‌شوید و می‌بینید که روی هر کالایی برچسب قیمت زده‌اند؛ اما ناگهان به جنسی می‌رسید که هیچ قیمتی روی آن ثبت نشده است. پیش خود حدس می‌زنید که شاید فراموش کرده‌اند. با کنجکاوی از فروشنده می‌پرسید: «ببخشید، قیمت این کالا را چرا نزده‌اید؟ فراموش کرده‌اید؟» فروشنده می‌گوید: «نه، اتفاقاً فراموش نکرده‌ایم.» می‌پرسید: «پس چرا قیمتش را مشخص نکرده‌اید؟» فروشنده لبخندی

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

می‌زند و می‌گوید: «این جنس اصلاً قیمت ندارد! ارزش این کالا از هرچه فکرش را بکنید بیشتر است؛ به همین خاطر قیمت‌گذاری نمی‌شود و هر کسی هم خریدار آن نیست.»

در میان عبادات ما نیز دقیقاً همین قانون حاکم است. خداوند برای بسیاری از عبادت‌ها «برچسب پاداش» تعیین کرده است؛ یعنی مشخص است که فلان عمل چقدر ثواب دارد. اما در این میان، عبادتی وجود دارد که خداوند روی آن هیچ برچسب پاداشی نزده است؛ عبادتی آن‌قدر قیمتی و ارزشمند که در قالب اعداد و ارقام نمی‌گنجد، و آن **«نماز شب و بیداری سحر»** است.

قرآن کریم در این باره می‌فرماید:

«تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (سجده/ ۱۶ و ۱۷)

پهلوهایشان از بسترها در نیمه‌شب دور می‌شود (و بپا می‌خیزند) و پروردگار خود را با بیم و امید می‌خوانند و از آنچه به آنان روزی داده‌ایم انفاق می‌کنند. هیچ‌کس نمی‌داند چه پاداش‌هایی که مایه روشنی چشم‌هاست برای آن‌ها نهفته شده است؛ این جزای اعمالی است که انجام می‌دادند.

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

در حدیثی از امام صادق (علیه‌السلام) می‌خوانیم:

«مَا مِنْ حَسَنَةٍ إِلَّا وَ لَهَا ثَوَابٌ مُبَيَّنٌ فِی الْقُرْآنِ، إِلَّا صَلَاةَ اللَّيْلِ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ اسْمُهُ لَمْ يُبَيِّنْ ثَوَابَهَا لِعِظَمِ خَطَرِهَا»

هیچ عمل نیکی نیست مگر اینکه ثواب روشنی در قرآن برای آن بیان شده است، به جز نماز شب! خداوند بزرگ ثواب آن را به خاطر عظمت و اهمیت فوق‌العاده‌اش پنهان ساخته و فرموده است: هیچ‌کس نمی‌داند چه ثواب‌هایی برای آن‌ها نهفته شده است.

اقناع اندیشه: یقین به وعده الهی، موتور محرک سحرخیزی

باور به این مقامات و پاداش‌ها ایمان و یقین می‌خواهد؛ وگرنه انسان خیلی زود سست می‌شود و انگیزه‌اش را از دست می‌دهد.

مرحوم آیت‌الله حاج شیخ جعفر کاشف‌الغطاء، در تربیت فرزندش روشی بسیار آموزنده و مؤثر داشت. نوشته‌اند که او می‌خواست پسر نوجوانش را به سحرخیزی و شب‌زنده‌داری عادت دهد، به‌طوری‌که تا پایان عمر، از روی علاقه و میل قلبی به این کار ادامه دهد.

شبی پیش از اذان صبح، کنار بستر پسرش آمد، به آرامی او را بیدار کرد و گفت: «عزیزم! برخیز تا به حرم مطهر مولای متقیان، امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) مشرف شویم.» پسر نوجوان چشمان خواب‌آلودش را مالید و

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

گفت: «بابا جان! شما بروید، من خودم بعداً می‌آیم.» پدر گفت: «نه، من ایستاده‌ام تا با هم برویم.» پسرک برخاست، وضو گرفت و به اتفاق پدر روانه حرم شد.

جلوی درِ حرم، مرد مستمندی نشسته بود و دست نیاز به سوی زائران دراز می‌کرد. پدر رو به پسر کرد و پرسید: «فرزندم! این مرد برای چه در این وقت شب اینجا نشسته است؟»

پسر پاسخ داد: «برای گدایی و دریافت کمک از مردم.»

پدر پرسید: «فکر می‌کنی چقدر پول از این طریق به دست می‌آورد؟ آیا مطمئن است که حتماً پولی به او می‌دهند؟»

پسر گفت: «شاید چند درهمی عایدش شود، اما قطعی نیست؛ شاید هم تا صبح بنشیند و دست خالی برگردد.»

اینجا بود که پدرِ دانا و نکته‌سنج فرمود: «پسرم! ببین این مرد فقیر، برای به دست آوردن مبلغی ناچیز از مال دنیا — که حتی یقین به آن هم ندارد — در این دل شب از خواب خود زده و دستش را پیش مردم دراز کرده است. تو که به پاداش‌های عظیم و بی‌کران خداوند برای سحرخیزی و نماز شب یقین داری و سخنان امامان معصوم (علیهم‌السلام) را باور کرده‌ای، پس چرا در انجام آن سستی به خود راه می‌دهی؟ مطمئن باش که خدای

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

مهربان به تمام وعده‌هایش عمل می‌کند و هیچ‌کس را دست خالی برنمی‌گرداند.»

این تمثیل زیبا و عملی، در ژرفای روح پاک پسرک جای گرفت و سبب شد که او تا آخر عمر، هرگز تهجد و نماز شب را ترک نکند.

پرورش احساس: افتخار خداوند به بنده‌ی سحرخیز

خداوند آن‌قدر به ارتباط بنده در دل شب علاقه‌مند است که حتی اگر بنده‌ای برای نماز شب بیدار شود اما از شدت خستگی در سجده خوابش ببرد، خداوند به فرشتگانش مباهات می‌کند.

در روایتی بسیار لطیف از پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله) خطاب به جناب ابوذر آمده است:

«يَا أَبَا ذَرٍّ إِنَّ رَبَّکَ يُبَاهِي الْمَلَائِكَةَ بِثَلَاثَةِ نَفَرٍ... وَ رَجُلٍ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يُصَلِّي وَحْدَهُ فَسَجَدَ وَ نَامَ وَ هُوَ سَاجِدٌ، فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي! رُوحُهُ عِنْدِي وَ جَسَدُهُ فِي طَاعَتِي سَاجِدٌ»

ای ابوذر! همانا پروردگارت به سه گروه از انسان‌ها نزد فرشتگان مباهات می‌کند... یکی از آن‌ها مردی است که نیمه‌شب برمی‌خیزد تا به تنهایی نماز شب بخواند، پس به سجده می‌رود و در همان حال خوابش می‌برد. خداوند متعال (با افتخار به فرشتگان) می‌فرماید: «به بنده من نگاه کنید!

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

روحش نزد من است و جسمش در حال اطاعت از من به سجده افتاده است.»

سرّ خدا که عارف سالک به کس نگفت

در حیرتم که باده‌فروش از کجا شنید؟

ای که کام دو جهان را از خدا می‌طلبی

هر دو موقوف به یک آهِ سحرگاه بُوَد، آه...

رفتارسازی: چگونه اهل سحر شویم؟

آدمی پیر که شد، حرص جوان می‌گردد

خواب در وقت سحرگاه، گران می‌گردد

اگر دوست داریم اهل سحر باشیم، باید از همین شب‌های ماه مبارک رمضان استفاده کرده و خود را به بیداری قبل از اذان و مناجات عادت دهیم. برای رسیدن به این توفیق، رعایت چند نکته ضروری است:

- **تنظیم وقت خواب:** مهم‌ترین گام، زود خوابیدن در شب است. بدن انسان به استراحت نیاز دارد و بیداری‌های بی‌موردِ شبانه، مانع اصلی بیداری سحر است.

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

- **ترک گناه در طول روز:** طبق روایات، گناهان روز، توفیق نماز شب را از انسان سلب می‌کنند. کسی که در روز مرتکب معصیت شود، شب با غل و زنجیر گناهانش بسته می‌شود و نمی‌تواند برخیزد.
- **توسل به قرآن:** قرائت آیه آخر سوره مبارکه کهف («قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ...») پیش از خواب و نیت کردن برای بیداری در ساعتی معین، از مجرب‌ترین راهکارهاست.
- **کمک گرفتن از دیگران:** از اعضای خانواده یا دوستان بخواهیم که در وقت سحر ما را بیدار کنند تا این کار به یک فرهنگ خانوادگی تبدیل شود.

روضه و توسل: نماز شب در شام غریبان

اهمیت و جایگاه بیداری شب آن‌قدر بالاست که سیدالشهدا (علیه‌السلام) در آخرین وداع خود با خواهرش، زینب کبری (سلام‌الله‌علیها) در عصر عاشورا، تقاضای عجیبی از ایشان کرد. امامی که معصوم و حجت خداست، به خواهرش می‌فرماید: «يَا أُخْتَاهُ لَا تَنْسِينِي فِي نَافِلَةِ اللَّيْلِ» (خواهرم! در نماز شب‌هایت مرا فراموش نکن).

ببینید زینب (سلام‌الله‌علیها) در بندگی خدا به چه مقامی رسیده است که امام معصوم ملتمسِ دعای نیمه‌شب او می‌شود.

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

حضرت زینب (سلام‌الله‌علیها) هیچ شبی در طول عمرش نماز شب را ترک نکرد؛ حتی در شب شام غریبان و در اوج آن خستگی و مصیبت. اما امام سجاد (علیه‌السلام) می‌فرمایند: «در شب یازدهم دیدم عمه‌ام زینب، نماز شبش را نشسته می‌خواند!»

جلو رفتم و پرسیدم: «عمه جان! شما همیشه نمازهای نافله را ایستاده می‌خواندید، چه شده که امشب نشسته نماز می‌خوانید؟»

حضرت با چشمانی اشک‌بار عرضه داشت: «نور چشمِ برادرم! امروز سهمیه قرص نانی که به من داده بودند را بین کودکان گرسنه تقسیم کردم... دیگر پاهایم رمق ایستادن ندارد...»

الا لعنة الله علی القوم الظالمین...

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.